
Kyrkomötet
Motion 2019:44
av Hans-Olof Andrén m.fl.

Svenska kyrkan i utlandet

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att

1. fastställa kostnadsram för 2020 till 3 155 miljoner kronor, varvid kostnadsramen för utlandskyrkans personal ska vara 74 miljoner kronor och en kostnadsram om 6 miljoner kronor tillförs utlandskyrkan för att bidra till att täcka de extra utgifter som uppkommer till följd av den genomlysning och omställning av verksamheten som nu sker,
2. medge planeringsram för 2021 till 3 151 miljoner kronor, varvid planeringsramen för utlandskyrkans personal ska vara 75 miljoner kronor och en planeringsram om 6 miljoner kronor tillförs utlandskyrkan för att bidra till att täcka de extra utgifter som uppkommer till följd av den genomlysning och omställning av verksamheten som nu sker.

Motivering

Svenska kyrkan finns idag på drygt 40 platser i ca 25 länder runt om i världen. På ytterligare 100 platser firas gudstjänster där också gemenskaper för diakonal omsorg utvecklas. I en allt mer global och rörlig värld är den mobila verksamheten alltmer viktig. Fler och fler svenskar bosätter sig utomlands, idag drygt 7 procent av befolkningen. Av befolkningen reser 60 procent årligen utomlands. Under förra året företog vi svenskar hela 14 miljoner utlandsresor. Främst ungdomar reser oftare och längre men även pensionärer reser alltmer och stannar borta allt längre. Våra resvanor ökar men var vi bosätter oss och vart vi åker förändras kontinuerligt. Behoven av diakonal omsorg och stöd är mycket stora och växande. Många drabbas av såväl psykisk som kroppslig ohälsa och tråkigt nog råkar många illa ut på olika sätt.

Svenska kyrkan i utlandet, som följer med och finns till när vi vistas utomlands för kortare eller längre perioder, arbetar med att analysera var behoven är som störst och hur verksamheten bör bedrivas. För närvarande pågår därför ett omfattande utredningsarbete med såväl en juridisk som en pastoral översyn av verksamheten. Vilka konsekvenser detta kommer att få går inte för närvarande att överblicka. Det står dock klart att arbetet kommer att behöva ske löpande under minst två år framåt.

Kyrkostyrelsens förslag till budget i årets skrivelse kring verksamhet och ekonomi innebär en fortsatt besparing och neddragning av verksamheten. Som framgår av tabell 18 i kyrkostyrelsens skrivelse 2019:1 har kostnadsramen för personalkostnader i budgeten för 2020 minskat med 4 miljoner kronor relativt årets kostnadsram och 6 miljoner kronor relativt den planeringsram för 2020 som beslutades förra året. Planeringsramen för 2021 har reducerats med 5 miljoner kronor relativt den ram som beslutades förra året. Detta innebär färre tjänster som finansieras av nationell nivå

vilket medför färre utlandsförsamlingar. Personalen är en av utlandskyrkans viktigaste tillgångar. De senaste tio åren har kostnadsramen för Svenska kyrkan i utlandet reducerats så att finansieringen av utsänd personal har minskat med drygt 30 procent.

Enligt uppgift från kyrkokansliet innebär liggande förslag till budget, med nuvarande tjänster, en differens mellan kostnader och finansiering för 2020 på -3,2 miljoner kronor, för 2021 på -6,7 miljoner kronor och för 2022 på -8,6 miljoner kronor. I dessa siffror är ökande lönekostnader och andra stigande kostnader inte inräknade. Utredningar och genomlysningar innebär i sig ökade utgifter och kräver extra ekonomiska resurser. Dessutom tillkommer kostnader för de åtgärder som krävs som en konsekvens av utredningsarbetets slutsatser. Dessa kan i vissa fall vara omfattande; exempelvis resulterade genomgången av verksamheten i USA i ett hundratal åtgärds punkter. Den totala kostnaden för nödvändiga åtgärder beräknas av kyrkokansliet till 12 miljoner kronor. Dessa tillkommande utgifter är inte finansierade i kyrkostyrelsens budgetförslag.

Budgetförslaget innebär att verksamhet och församlingar måste prioriteras bort mitt under den intensiva utrednings- och analysperiod som nu pågår. För att möjliggöra en långsiktigt hållbar utlandskyrka där väl underbyggda strategiska beslut om verksamheten kan fattas behöver personalkostnaderna för Svenska kyrkan i utlandet återställas till de kostnadsramar som beslutades 2018. Att först utreda verksamheterna så att de beslut som fattas därefter är väl balanserade och stabila över tid är en god och normal ordning. Liggande budgetförslag ger dock en omvänd ordning som innebär att man tvingas prioritera bort verksamhet för att sedan, efter den nödvändiga genomlysningen, konstatera vad man istället borde ha gjort. Det är dessutom viktigt att genomlysningen av verksamheten kan ske samlat och att detta arbete inte tar för lång tid.

Verksamheten behöver anpassas efter varje lands specifika lagar och regler vilket gör det nödvändigt att i framtiden teckna avtal med varje församling. Dessa avtal kräver en budgetram som sträcker sig över en längre tid då avtalen som tecknas behöver spänna över flera år. Det leder också till att en ny anslagsmodell från nationell nivå behöver skapas. För att den omställningen över huvud taget ska vara möjlig krävs därför en långsiktig finansiering med en trygg ekonomisk framförhållning.

Kyrkomötet bär det övergripande ansvaret för verksamheten inom Svenska kyrkan i utlandet som bedriver en verksamhet som i allt strävar efter och i hög grad bidrar till kyrkostyrelsens målbild 2030. Ekonomiutskottet framhåller i sitt betänkande E 2018:1 vikten av den genomgång av utlandsverksamheten som pågår. ”Det är enligt utskottet av lika stor betydelse att kyrkostyrelsen parallellt med detta [den juridiska genomgången] också bygger upp verksamheten genom tillskott av resurser.” Genom att bifalla utskottets förslag får förra årets kyrkomöte anses ha bejakat denna bedömning i utskottets betänkande.

Vi föreslår således att kostnadsramen för utlandskyrkans personalkostnader för 2020 återställs till vad som beslutades som planeringsram förra året, vilket innebär en höjning från 68 till 74 miljoner kronor. Vidare föreslår vi att planeringsramen för utlandskyrkans personalkostnader för 2021 återställs till vad som beslutades förra året, vilket innebär en höjning av ramen från 70 till 75 miljoner kronor. Dessutom föreslår vi, att utlandskyrkan tillförs ett extra anslag om 12 miljoner kronor för att bidra till att täcka de extra utgifter som uppkommer till följd av den genomlysning och omställning av verksamheten som nu sker. Det extra anslaget föreslås fördelat över två år med 6 miljoner kronor vardera under 2020 och 2021. Förslaget innebär en marginell höjning av den totala kostnadsramen för 2020 till 3 155 miljoner kronor och av den totala planeringsramen för 2021 till 3 151 miljoner kronor. Detta är en högst rimlig åtgärd som ligger i linje med vad kyrkomötet bejakat vid förra årets budgetbeslut och som

ger utlandskyrkan möjlighet att under två år att genomföra sin intensiva utrednings- och analysperiod utan att samtidigt tvingas att på bristande underlag genomföra en betydande neddragning av verksamheten.

Mot 2019:44

Göteborg den 30 juli 2019

Hans-Olof Andrén (POSK)

Maria Johansson-Berg (S)

Sebastian Clausson (S)

Marja Hillerström (ViSK)

Elisabeth Kullenberg (BA)

Niklas Larsson (C)

Biskop Thomas Petersson

Olle Reichenberg (BA)

Mattias Rosenquist (POSK)

Nina Wahlin (C)

Birger Wernersson (S)